

maar dit vertrouwen beteekende niet, dat hij het Katholieke onderwijs moest tegenstaan. Alb. Thijm, die de laatste jaargangen van zijnen almanak zelfs onder het Kerkelijk „imprimatur” de wereld inzond, zou iets hebben gewild, wat de Aartsbisschop van Utrecht afkeurde? Het is begripsverwarring, dit te meenen.

Maar Alb. Thijm hield eene beschaafde opvoeding hoog en de wetenschap in eer; dit was niet altijd het geval met zijne geloofsgenooten, want ik spreek de waarheid, als ik zeg, dat menig jong priester met minachting kan spreken over een onderwijs voor de volksschool, dat hooger reiken wil dan „lezen, schrijven en rekenen”. En wederom, Alb. Thijm bleef op het terrein van 't openbaar onderwijs, en wel als lid der schoolcommissie te Amsterdam, werkzaam, ten einde ook daar voor de belangen van 't „oud, eerwaard geloof” te waken. Hebben zijne vrienden onder de voor- en tegenstanders van 't openbaar middelbaar onderwijs dit eerst ten volle begrepen, toen Alberdingk als boekenkeurder optrad en een leerboek der Algemeene Geschiedenis uit de handen van Roomsche en onroomsche der Amsterdamsche (alleen der Amsterdamsche?) hoogere burgerschoolleerlingen heeft genomen?

Alberdingk Thijm heeft de wetenschap lief gehad. Van 't oogenblik af aan, toen hij als jongeling van 15 jaren door zijn vader in eene drukke zaak werd geplaatst tot aan den avond zijns levens, toen zijn professoraat hem betrekkelijk veel vrijen tijd liet, is hij aan den arbeid gebleven. Wij zagen hem als jongeling Lambert ten Kate's *Aanleiding* doorlezen en Huydecoper's *Proeve* uitpunten, hij bestudeerde Bilderdijk's taalkundige geschriften, en schreef weldra zijne *Spelling der Bastaardwoorden*. Een eigen tijdschrift voor Letteren en Kunst, de welbekende „Dietsche Warande” werd op touw gezet en de „Almanak voor Nederlandsche Katholieken”, bestemd voor den ontwikkelden Roomschegezinde, die kennis wilde nemen van den roem zijner geloofsgenooten in de Nederlanden van vroeger dagen. En middelerwijl zocht en vond Alberdingk gaandeweg in tijdschriften en week- of dagbladen van andere dan zijne eigene richting, gelegenheid tot plaatsing zijner bijdragen en critieken. Want Alberdingk Thijm heeft, practisch, meer dan iemand anders de meening voorgestaan, dat men op het gebied der letteren republikein moet wezen: men moest ook in andere bladen dan van eigene kleur getuigenis geven van zijne studiën en zijn onderzoek, opdat wederkeerige critiek en wederzijdsche waardeering eene „vriendschap boven geloofsverdeeldheid” mocht verhaasten. Het waardeerende woord van Cd. Busken Huet, in 1863 uitgesproken, ... toen hij, Huet, van Potgieter en Alberdingk Thijm getuigde, hoe deze beiden bewezen, dat nog elders dan aan 's lands hoogeschole academisch onderwijs verkregen kon worden, en hoe deze twee hem, in wetenschappelijk opzicht en in de wijze van werken „hinderlijk ver” vooruit waren ... dit waardeerende woord mag zonder voorbehoud oververteld worden. In de historie des vaderlands en niet in het middeleeuwsche tijdperk alleen was Thijm naar behooren te huis; familiën en individuen van betekenis en zelfs van kleine waardij, mits ze Katholiek of Katholiekgezind waren,